

JUMHURIYYAR MISRA TA LARABA

^ Rajab, ١٤٤٠

MA'AIKATAR ADDININ MUSULUNCI

١٥ Maris, ٢٠١٩

(١)

YI WA UWA BIYAYYA SANADI NE NA SAMUN ALBARKA A DUNIYA

DA SAMUN RAHAMA A LAHIRA

Tarjama: Salihu Abubakar Kaura

Bitu: Furofesa: Ayman El- A'asar

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai, wanda a cikin littafinsa mai girma yake cewa: **((Mun yi wa dan Adam wasiya da ya kyautata wa iyayensa guda biyu, saboda mahaifiyarsa ce ta daukin cikinsa cikin wahalhalu, an yaye shi ne bayan shekaru biyu.. saboda haka ka gode mini, ka kuma gode wa iyayenka, lallai gare ni za ka komo))**.. Ina shaida wa babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kadai, ba shi da abokin tarayya.. Ina shaida cewa lallai shugabanmu, kuma Annabinmu Muhammadu, bawan Allah ne, kuma Manzonsa.. Ya Ubangiji ka yi masa salati da aminci da albarka, shi da Alayensa da Sahabbansa, da duk wanda ya bi su da kyautatawa har zuwa ranar sakamako.

Bayan haka:

Lallai kalmar biyayya, kalma ce da ta kunshi dukan nagartattun tadodi, da sifofi masu kyau, da kyawawan dabi'u, wadanda suke gadar da natsuwa a cikin zukata, suke kuma yada soyayya a tsakanin mutane, suke kuma tabbatar da zaman lafiya a cikin rayuwar zamantakewa, lokacin da aka tambayi Annabi

(۲)

(SallalLahu alaiHi wa sallam) game da biyayya, cewa ya yi:
(Biyayya ita ce kyautata dabi'u).

Babu shakka iyaye biyu su ne suka fi cancanta da a yi masu biyayya a cikin mutane, lallai Allah Madaukakin Sarki ya umurce mu da mu kyautata masu, mu kuma yi masu biyayya, mu rausasa wajen yi masu ma'amala, mu kuma kwantar da kai a gare su.

Idan muka duba littafin Allah mai girma da daukaka, da Sunnar Annabinmu (SallalLahu alaiHi wa sallam) za mu ga irin yadda ta kamata dangantaka tsakanin 'ya'ya da iyaye ta kasance, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: **((Ubangijinka ya hukunta cewa kada a bauta wa kowa sai shi kadai, su kuma iyaye a kyautata masu.. Idan tsufa ta kama daya daga cikinsu, ku dukansu su biyu, to kada ka soma ka yi tir da su, kada kuma ka kuskura ka hantare su, ka dai fada masu magana ta karamci.. Ka kwantar masu da kai cikin tausayawa, ka yi addu'a ka ce: Ya Ubangiji ka yi masu rahama kaman yanda suka raine ni tun ina karami)).** Lallai Annabi (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya bayyana cewa yi wa iyaye biyu biyayya, da biya masu bukatunsu shi ne aikin da ya fi komai falala bayan sallah wadda ita ce ginshikin addini, kuma mafi girman rukuni a cikin rukunnan Musulunci, lokacin da aka tambayi (SallalLahu alaiHi wa sallam): shin wane aiki ne Allah ya fi so? Sai ya ce: **(Sallah a lokacinta)**, sai aka ce: sai kuma me ne? sai ya ce: **(Sannan yi wa iyaye biyu biyayya)**, sai aka ce: sai kuma me ne? sai ya ce: **(Jahadi wajen daukaka kalmar Allah).**

(۳)

Lallai addinin Musulunci ya daukaka darajar yi wa iyaye biyayya, da kuma kyautata masu, da kulawa da su, sannan kuma ya kebanki uwa da wata biyayya da kyautatawa da muhimmantawa ta daban, wani mutum ya zo wurin Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam), sai ya ce: Ya Manzon Allah, Wane ne ya fi cancanta na kyautata masa a lokacin da muke tare? Sai ya ce: **((Mahaifiyarka)**, ya ce: sai kuma wa ne?, sai ya ce: **(Sannan mahaifiyarka)**, ya ce: sai kuma wa ne?, sai ya ce: **(Sannan mahaifiyarka)**, ya ce: sai kuma wa ne?, sai ya ce: **(Sannan mahaifinka)**. An ruwaito Hadisi daga Sayyida A'isha (Allah ya kara yarda da ita) ta ce: Na tambayi Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) cewa: wane mutum ne hakkinsa yafi girma akan mace? Sai ya ce: **(Mijinta)**, sai na ce: wane mutum ne kuma hakkinsa yafi girma akan namiji? Sai ya ce: **(Mahaifiyarsa)**.

Wannan kam ba abin mamaki ba ne, domin idan uwa ba ta fi kowa cancanta da a biya mata bukatunta ba, to wane ne ya cancanta? Wane ne ya fi cancanta da ka biya masa bukatunsa sama da wadda ta dauke ka a cikin cikinta har na tsawon watanni tara, ta sha wahalhalu iri- iri a lokacin da za ta haife ka, ta kuma shayar da kai nononta, ta wanke maka kazanta da hannunta, ta fifita ka a wajen abinci akan kanta, idan rashin lafiya, ko wata damuwa suka kama ka, takan jin zafi da radadin da ba sa misaltuwa, da za a ba ta zabi, na ta zabi: ko dai ka rayu, ko kuma ita ta rasu, da kuwa ta zabi ka rayu da sauri.. wane ne ya fi cancanta da a yi masa biyayya sama da wanda Allah

(£)

Madaukakin Sarki da kansa ne ya yi wasici da ita a inda yake cewa: **((Mun yi wa mutum wasici da mahaifansa kan ya kyautata masu kwarai da gaske, saboda mahaifiyarsa ce ta dauki cikinsa cikin wahala, ta kuma haife shi cikin wahala, watanni talatin ta dauka tsakanin daukan cikinsa da yāyēnsa tana shan nau'oi daban- daban na radadi da wahalhalu)).**

Lallai falala ce Ubangiji Allah ya datar da bawa wajen yi wa iyayensa biyayya, musamman uwa, duk wanda Allah ya shiryatar da shi zuwa ga haka, to kuwa lallai ya ba shi alhairai masu tarin yawa, da falala masu girma, zai hadu da albarka gami da dacewa a rayuwarsa ta duniya, zai kuma sami lada da rahama gami da gafara da tsira a gobe alkiyama, babu shakka yi wa uwa biyayya abu ne da yake da falala da riba masu yawa da mai biyayyar zai samu a duniya tun ma kafin a je lahira, a cikin abubuwan da zai samu akwai:

* **Biyar bukatu, da yaye damuwa, da amsar addu'a,** An ruwaito Hadisi daga Ibn Umar (Allah ya kara yarda da su), shi kuma daga Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam), ya ce: **(A wani lokaci wasu mutane uku suna tafiya, sai ruwan sama ya fado, sai kuwa suka fake a wani kogo da yake cikin wani dutse, sai wani dutse ya gangaro ya toshe kofar kogon da suke ciki ya rufe su, sai wasu daga cikinsu suka ce wa saura: ku tuno da ayyukan da kuka yi su saboda Allah shi kadai, mu roki Allah da su, ko Allah zai yaye mana wannan damuwa, sai daya daga cikinsu ya ce: Ya Ubangiji, lallai ina da iyaye guda biyu da suka**

(e)

tsufa, ina kuma da yara kanana, ina yin kiwo saboda su, idan zan je wurinsu sai na tatsi nono na tafi masu da shi, sai in fara da bai wa mahaifa na kafin 'ya'ya na, wata rana sai na makara, ban dawo ba har yamma ta yi, sai na samu sun yi barci, sai na tatso nono kaman yanda na saba, sai na tsaya a kansu, ba na son na tashe su, ba kuma na son in fara bai wa yaran kafinsu, su kuma yaran suna ta juye- juye saboda yunwa a gefen kafafuwa na, har alfijir ya keto, Ya Ubangiji idan ka san wannan abu da na yi, na yi shi ne saboda neman yardarka, to ka tunkude mana wannan dutsen ta yadda za mu iya hango sama, sai kuwa Allah ya tunkude masu, suka hango sama...), sannan kowane daya daga cikin abokansa biyu suka roki Allah albarkacin ayyukan da suka yi su domin Allah Madaukakin Sarki, Allah kuma ya yaye masu wannan kunci gami da damuwa da tsanani da suka tsinci kansu a ciki.

Wasu mutane daga cikin al'ummar kasar Yaman sun zo wurin Sayyiduna Umar Bn al-Khaddab (Allah ya kara yarda da shi), sai ya tambaye su: shin a cikinku akwai Uwaisu Bn Āmir? Har dai sai da ya hadu da Uwaisu, sai ya ce: kai ne Uwaisu Bn Āmir? Ya ce: Na'am ni ne, ya ce: daga Murad, sannan Karnin ko? ya ce: Na'am, ya ce: Da kana da cutar baras sai Allah ya warkar da kai, dan abin da ya yi saura bai wuce fadin dirhami ba ko? ya ce: Na'am haka ne, ya ce: kana da mahaifiya a raye ko?, ya ce: Na'am haka ne, sai ya ce: Na ji Manzon Allah (SallalLahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Uwaisu Bn Āmir zai zo wurinku tare da**

(٦)

tawagogin mutanen Yaman daga Murad, sannan daga Karnin, da yana da cutar baras, sai Allah ya warkar da shi, dan abin da ya yi saura bai wuce fadin dirhami ba, yana da mahaifiya a raye da yake mata biyayya, da a ce zai rantse akan kowane irin abu, to kuwa lallai Allah zai kubutar da rantsuwarsa, idan ka sami daman ya nema maka gafarar Allah, to ka nemi hakan), ina neman ka nema mini gafara, sai kuwa ya nema masa gafara, sai Sayyiduna Umar (Allah ya kara yarda da shi) ya ce masa: Ina za ka tafi? Ya ce: garin Kufah, ya ce: Ba na ba ka takarda ka kai wa gwamnan garin ba? ya ce: In kasance a cikin tawagar mutane shi ne na fi so, lallai a maganar Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) game da wannan bawan Allah akwai nuni akan cewa Allah Madaukakin Sarki yana amsar addu'arsa ne saboda biyayyar da yake yi wa mahaifiyarsa.

***Babban sakamako da lada,** an ruwaito Hadisi daga Mu'awiyya as-Sulamiy, ya ce: Na zo wurin Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam), sai na ce: Ya Manzon Allah, Ina son in tafi jahadi tare da kai, na dauki wannan mataki ne saboda neman yardar Allah, da kuma neman lahira, sai ya ce: **(Kai kuwa, shin mahaifiyarka tana raye?)** sai na ce: Na'am tana raye, ya ce: **(Ka koma ka yi mata biyayya),** sai na sake zagayowa ta daya bangaren, sai na ce: Ya Manzon Allah, Ina son in tafi jahadi tare da kai, na dauki wannan mataki ne saboda neman yardar Allah, da kuma neman lahira, sai ya ce: **(Kai kuwa, shin mahaifiyarka tana raye?)** sai na ce: Na'am tana raye, ya Manzon Allah, sai ya

(Y)

ce: **(Ka koma wurinta ka yi mata biyayya)**, sai na sake biyowa ta gabansa, sai na ce: Ya Manzon Allah, Ina son in tafi jahadi tare da kai, na dauki wannan mataki ne saboda neman yardar Allah, da kuma neman lahira, sai ya ce: **(Kai kuwa, shin mahaifiyarka tana raye?)**, sai na ce: Na'am ya Manzon Allah, tana raye, sai ya ce: **(Ka lizimci yi mata biyayya, a wurinta za ka tarar da aljanna).**

An ruwaito Hadisi daga Ka'ab Bn Ujrat (Allah ya kara yarda da shi), ya ce: wani mutum ya wuce ta wurin Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam), sai Sahabban Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) suka ga irin yanda yake kazar-kazar da nishadi, sai suka ce: ya Manzon Allah, ina ma fisabililLahi yake yi? Sai Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Idan ya fito ne domin ya nema wa kananan yaransa abinci, to ya fito ne fisabililLahi, haka ma idan ya fito ne saboda ya sami abin da zai iya daukan nauyin iyayensa tsofaffi guda biyu, to ya fito ne fisabililLahi..).**

***Kankare zunubai da munanan ayyuka**, an ruwaito Hadisi daga Ibn Umar (Allah ya kara yarda da su), wani mutum ya ce: Ya Manzon Allah, lallai na aikata babban zunubi, shin za a amshi tuba ta kuwa? Sai ya ce: **(Shin kana da mahaifiya a raye?)**, sai ya ce: a'a, ya ce: **(Shin kana da Inna a raye?)**, ya ce: Na'am, sai ya ce: **(Ka yi mata biyayya).**

***Rabauta da gidan aljanna, da daukaka darajoji**, an ruwaito Hadisi daga Sayyiduna Abdullahi Bn Mas'ud (Allah ya kara yarda

(A)

da shi) ya ce: na ce: ya Annabin Allah, wane aiki ne yafi kusanta mutum da aljanna? Sai ya ce: **(Sallah a lokacinta)**, na ce: sannan kuma mene ya Annabin Allah? Ya ce: **(Bin iyaye..)**, an ruwaito Hadisi daga Sayyida A'isha (Allah ya kara yarda da ita) ta ce: Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Na yi barci, sai na ganni a aljanna, sai na ji muryar wani makaranci yana karatu, sai na ce: wane ne wannan? Sai mala'iku suka ce: Harisatu Bn an-Nu'uman ne, sai Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: (Haka biyayya take, haka biyayya take), Harisatu mutum ne mai tsananin biyayya wa mahaifiyarsa.**

Ya kamata mu zamo masu yi wa iyayenmu maza da mata biyayya, mu biya masu bukatunsu, mu kuma sani cewa lallai biyayya da saba wa iyaye duka bashi ne, yanda ka yi, za a yi maka, lallai saba wa iyaye biyu na cikin zunuban da Allah Madaukakin Sarki yake gaggauta yin ukuba akansu tun a duniya kafin lahira, haka Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya fadi yana cewa: **(Abubuwa guda biyu Allah yana gaggawar kamu akansu: zalunci da saba wa iyaye biyu)**, a wani Hadisin kuma ya ce: **(Mai saba wa iyaye, da mai yawan gori, da wanda shan giya ya zama masa jiki duka ba za su shiga aljanna ba).**

Wannan ne abin da zan fada, ina kuma neman wa kai na da ku gafarar Allah..

(9)

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai, Tsira da amincin Allah su tabbata ga shugaban daukacin halitta, ya Allah ka kara yi masa salati da salama da albarka, shi da Alayensa da Sahabbansa baki daya, da duk wadanda suka bi turbarsu da kyautatawa har zuwa ranar sakamako.

Ya ‘yan uwa Musulmai,

Lallai yi wa iyaye biyu biyayya –musamman uwa- abu ne da daukacin addinai da Allah Madaukakin Sarki ya aiko da su suka hadu akan wajibcinsa, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: **((Ku tuna lokacin da muka dauki alkawari da Bani Isra’ila a cikin At-taura kan cewa kada ku bauta wa kowa sai Allah, ku kuma kyautata wa iyaye..))**, Mai girma da daukaka ya yi magana da daukacin mutane a wani wurin yana cewa: **((Mun yi wa dan Adam wasiya da ya kyautata wa iyayensa guda biyu, saboda mahaifiyarsa ce ta daukin cikinsa cikin wahalhalu, an yaye shi ne bayan shekaru biyu.. saboda haka ka gode mini, ka kuma gode wa iyayenka, lallai gare ni za ka komo))**..

Lallai addinin Musulunci ya yanke hanzarin duk wani mutum da zuciyarsa take kawata masa ya saba wa iyayensa, domin abu ne mai yiwuwa wasu daga cikin matasa su ga cewa sun fi iyayensu riko da addini, a dalilin haka sai su rinka tsaurara wa iyayen nasu, suna masu munana masu mu’amala, ya kamata ire- iren wadannan matasan su sani cewa: lallai addinin Musulunci ya umurce mu da mu kyautata wa iyaye, mu yi masu biyayya, koda kuwa kafirai ne su; saboda ma kada mai saba wa iyaye ya kafa

(10)

hujja da cewa iyayen nasa ba akan shiriya suke ba, saboda haka ne Allah Madaukakin Sarki yake cewa: **((Idan suka tirsasa ka akan sai ka hada ni da wani abin bauta da ba ka da masaniya akansa, to kada ka bi su a kan haka, amma ka yi masu duk wani abu na kyautatawa a rayuwar duniya, ka yi biyayya ga wadanda suka jibinta al'amurransu zuwa gare ni, a karshe dai dukanku wurina za ku komo, in kuma bayyana maku abin da kuke aikatawa))**, an ruwaito Hadisi daga Sayyida Asma'u Bnt Abubakar (Allah ya kara yarda da su) ta ce: Mahaifiya ta ta zo –a lokacin tana mushrika- a zamanin Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam), tana son in yi zumunci da ita, sai na tambayi Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam), na ce: shin zan iya yin zumunci da mahaifiyata? Sai ya ce: **(Na'am, ki yi zumunci da mahaifiyarki)**.

Su iyaye koda kafirai ne, kuma har a lokacin da suke yunkurin tirsasa maka ka saba wa Allah, ko kuma na su fitar da kai daga Musulunci, a cikin haka ne kawai ba a yi masu biyayya, amma duk da haka, wannan ba dalili ne na ka munana masu mu'amala ba, dole ne a kowane irin yanayi ka tsaya a inda Allah Madaukakin Sarki ya ba ka umurni, Allah yana cewa: **((Amma ka yi masu duk wani abu na kyautatawa a rayuwar duniya..))**, dole ne ka fahimci cewa wannan ba wai wata falala ce kake yi masu ba, a'a, wajibi ne akanka, za kuma ka sami zunubi idan ka gaza wajen gabatar da haka, ko kuma idan ma ka ki yi.

(11)

Lallai aljanna ta tabbata ga wanda duk ya kyautata wa mahaifiyarsa, ya kuma yi iya iyawarsa wajen yi mata biyayya, an ruwaito Hadisi daga Abdullahi Bn Amr (Allah ya kara yarda da su), ya ce: Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Yardar Allah tana cikin yardar iyaye, fushin Allah yana cikin fushin iyaye).**

Ya Allah Ubangiji, ka taimake mu wajen yi wa iyayenmu maza da mata biyayya, ka gafarta masu, ka yi masu rahama kaman yanda suka raine mu muna kanana.